

EDISI KHAS HMA 2022

Majlis Pra Pelancaran

HARI MUZIUM ANTARABANGSA PERINGKAT KEBANGSAAN TAHUN 2022

Oleh: Yusri bin Ja'afar, Bahagian Komunikasi Karporat

Hari Muzium Antarabangsa (HMA) disambut setiap tahun oleh muzium-muzium di seluruh dunia pada tarikh 18 Mei. Di peringkat antarabangsa, sambutan ini diselaraskan oleh ICOM dan telah bermula sejak tahun 1977 lagi. Sehingga kini sambutan Hari Muzium Antarabangsa ini telah disertai oleh muzium-muzium di seluruh dunia dengan pelbagai aktiviti menurut tema-tema yang telah ditetapkan. Saban tahun tema-tema yang dipilih adalah mengikut keperluan dan kehendak semasa bagi mengukuh dan menjelaskan peranan yang dimainkan oleh muzium-muzium di seluruh dunia.

Penganjuran sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan mencipta sejarah tersendiri apabila Negeri Kelantan terpilih pertama kalinya sebagai tuan rumah. Majlis Pra Pelancaran Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022 telah disempurnakan oleh Yang Berhormat Mejar (B) Dato' Hj Md. Anizam bin Abdul Rahman, Pengurus Jawatankuasa Perpaduan Masyarakat, Kebudayaan, Warisan dan Pelancongan Negeri Kelantan pada 18 Mei 2022 bertempat di Mydin Mall Tunjong, Kota Bharu Kelantan. Memetik ucapan Yang Berbahagia Ketua Pengarah Jabatan Muzium Malaysia, Datuk Kamarul Baharin bin A.Kasim, kemeriah sambutan Hari Muzium Antarabangsa, melibatkan lebih 37,000 buah muzium dari 158 buah negara di seluruh dunia. Di

Malaysia, penganjuran di peringkat kebangsaan telah bermula sejak tahun 1997.

Tema sambutan Hari Muzium Antarabangsa yang ditetapkan ICOM pada tahun ini ialah "Keunggulan Muzium" ("The Power of Museums"). Tema ini mencerminkan bagaimana muzium sebenarnya memiliki kuasa atau pengaruh yang besar untuk menarik masyarakat bersama-sama mengubah dunia ke arah yang lebih baik. Dalam konteks ini, muzium sebagai sebuah institusi yang menghubungkan masa lalu dan masa kini, memiliki kelebihan yang tersendiri dalam mencetus idea-idea baharu yang holistik dalam merancang kehidupan yang lebih baik pada masa hadapan.

Pada majlis tersebut, Yang Berhormat Mejar (B) Dato' Hj Md. Anizam bin Abdul Rahman turut berbesar hati menyampaikan bunting dan pelekat kenderaan sebagai tanda bermulanya sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022 kepada wakil-wakil hotel di sekitar Kota Bharu, persatuan pemandu teksi dan pemilik beca tempatan.

Bahan-bahan promosi bercetak diedarkan kepada orang awam dan gegantung dinaikkan di segenap penjuru Negeri Kelantan khususnya di kawasan Kota Bharu. Selain slot di Selamat Pagi Malaysia (TV1), Harian Metro turut mewawancara Ketua Pengarah JMM secara eksklusif dan membuat edaran

naskah percuma semasa sambutan HMA. Hebahan turut dilaksanakan melalui platform Facebook dan laman sesawang JMM serta Perbadanan Muzium Negeri Kelantan melalui siaran radio Kelantan FM yang turut menyediakan beberapa slot temubual mengenai sambutan HMA ke-26 di Negeri Kelantan Darul Naim.

MAJLIS PERASMIAN SAMBUTAN HARI MUZIUM ANTARABANGSA PERINGKAT KEBANGSAAN 2022 KELANTAN

Oleh: Hamidah binti Mohd Tahir dan Juliyana binti Othman,
Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

Selepas dua tahun tidak merayakan sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan secara fizikal, kini 2022 dapat juga sambutan ini diraikan dengan penuh kemeriahinan di negeri Cik Siti Wan Kembang dengan membawa tema "The Power of Museum" atau "Keunggulan Muzium". Warga muzium seluruh Malaysia telah berkampung di Negeri Kelantan bermula dari 18 Jun 2022 hingga 26 Jun 2022. Tema yang telah dipilih membawa maksud meneroka potensi muzium yang dapat membawa perubahan positif dalam komuniti melalui tiga fokus iaitu kuasa dalam mencapai kemampanan; kuasa berinovasi dalam pendigitalan dan kebolehcapaian; dan kuasa membina komuniti melalui pendidikan. Kuasa dalam mencapai kemampanan menjelaskan muzium merupakan rakan kongsi strategik dalam pelaksanaan Maklamat Pembangunan Mampan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNSDG) dan selaku penggerak utama dalam komuniti, muzium menyumbang kepada pelbagai matlamat termasuk membina laluan pintas ekonomi sosial dan menyebarkan maklumat saintifik mengenai cabaran persekitaran. Manakala kuasa berinovasi dalam pendigitalan dan kebolehcapaian pula menegaskan bahawa muzium merupakan sebuah lapangan inovatif dengan teknologi baharu dibangunkan dan boleh digunakan dalam kehidupan sehari-hari.

*"Berenggang si ikan kelisa
Guruuh berdentum di hujung hutan
Dua tahun tidak bersua muka
bertemu di Kelantan 2022 "*

Majlis Perasmian Sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022 ini telah dirasmikan pada 19 Jun 2022 (Ahad) di Dataran Warisan Stadium Sultan Muhammad IV Kota Bharu oleh YAB Dato' Bentara Kanan Ustaz Dato' Haji Ahmad bin Yakob, Menteri Besar Kelantan. Turut hadir bersama ke majlis perasmian ini ialah YB Mejar (B) Dato' Haji Md. Anizam bin Abd. Rahman, Pengurus Jawatankuasa Perpaduan Masyarakat, Kebudayaan, Warisan dan Pelancongan Negeri Kelantan merangkap Pengurus Perbadanan Muzium Negeri Kelantan dengan diiringi oleh YBhg. Datuk Kamarul Baharin bin A.Kasim, Ketua Pengarah Jabatan Muzium Malaysia merangkap Pengurus Jawatankuasa Induk Sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan Tahun 2022.

Sebagai pembuka tirai majlis diserikan dengan persembahan pentas Silat Tari oleh Kumpulan Silat Tari Seri Kelantan dan disusuli dengan bacaan doa yang dipimpin oleh Ustaz Mohd Fadhli bin Sulaiman, Pegawai Agama Jajahan Kota Bharu, Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Kelantan (JHEAIK). Setelah berakhirnya ucapan alu-aluan dan perasmian, majlis disempurnakan dengan pelancaran gimik perasmian oleh YAB Dato' Bentara Kanan dengan meletakkan tangan pada I-pad sebagai tanda gimik perasmian. Montaj dan info berkaitan motif Bunga Ketam Guri telah ditayangkan dimana motif ini amat sinonim dengan ragam hias produk kraf ukiran kayu, ukiran perak dan batik di Negeri Kelantan.

Penggunaan motif Bunga Ketam Guri bertujuan untuk memperkenal, mempromosi dan menggalakkan penggiat industri kesenian serta masyarakat berkenaan penggunaan motif Bunga Ketam Guri sebagai motif rasmi dan lambang identiti Negeri Kelantan.

Majlis diteruskan dengan penyampaian sijil penghargaan dan cenderamata kepada para penderma koleksi yang menderma koleksi peribadi mereka kepada Jabatan Muzium Malaysia dan Perbadanan Muzium Negeri Kelantan melalui kempen Derma Koleksi. Kempen ini bertujuan untuk melindungi dan melestarikan khazanah warisan negara melalui sumbangan koleksi peribadi masyarakat yang bernilai dari sudut sejarah, seni, budaya dan alam semula jadi.

Seterusnya, YAB Menteri Besar Kelantan bersama tetamu jemputan telah dibawa melawat ke tapak Pameran Hari Muzium Antarabangsa 2022 yang terdiri daripada 26 muzium dan galeri seluruh Malaysia termasuklah Jabatan Muzium Malaysia, Agensi Nuklear Malaysia, Perbadanan Muzium Negeri Kelantan, Perbadanan Muzium Melaka (PERZIM), Perbadanan Adat Melayu dan Warisan Negeri Selangor (PADAT), Perbadanan Muzium Negeri Pahang, Yayasan Warisan Johor, Muzium Kepolisian, Muzium dan Galeri Seni Bank Negara Malaysia, Lembaga Muzium Negeri Perak, Lembaga Muzium Negeri Pulau Pinang, Lembaga Muzium Negeri Sembilan, Lembaga Muzium Negeri Kedah, Jabatan Muzium Sarawak, Muzium Nelayan Tanjung Balau, Johor, Lembaga Muzium Negeri Terengganu, Jabatan Muzium Negeri Sabah, Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia, Muzium Seni Asia, Universiti Malaya, Muzium Layang-Layang Pasir Gudang, Johor, Jabatan Warisan Negara, Muzium Pendidikan Nasional Universiti Pendidikan Sultan Idris, Muzium Telekomunikasi Negara, CRaFS Universiti Malaysia Terengganu, Muzium Tentera Udara Diraja Malaysia dan Muzium Tentera Darat.

Setiap booth pameran mempersembahkan tema dan tajuk pameran yang kreatif dan tersendiri antaranya Jabatan Muzium Malaysia telah memaparkan keunggulan artifak muzium yang dijelmakan melalui penggunaan teknologi AR dan seumpamanya. Selain itu, muzium-muzium lain turut mengetengahkan keunikan masing-masing antaranya Muzium Nelayan yang berkonsepkan bubu ikan gergasi yang boleh dimasuki oleh pelawat untuk merasai pengalaman sebenar berada di dalam bubu ikan. Lembaga Muzium Negeri Pulau Pinang membawa konsep kedai ubat cina atau singse dengan membina booth menyamai replika apotek (Kedai Obat Tanjong) pada awal 1900an bagi memberi penghormatan kepada mendiang Dr. Wu Lien Teh, pencipta pelitup muka N95, yang juga merupakan anak jati Pulau Pinang. Yayasan Warisan Johor membawakan tema Limas Johor, di booth ini turut disajikan makanan-makanan dari Negeri Johor. Perbadanan Muzium Negeri Kelantan membawa replika Istana Jahar bagi mengetengahkan keunggulan seni ukir istana itu sendiri. Muzium dan Galeri Seni Bank Negara Malaysia membawa konsep kepala keretapi berkaitan Keunggulan Mata Wang: Evolusi Duit Syiling dan Sejarah Mata Wang Kelantan. Perbadanan Adat Melayu dan Warisan Negeri Selangor pula berkonsepkan Sang Juara: Anak-anak Sidek, di booth ini pelawat boleh mencuba bermain badminton seperti anak-anak Sidek.

Booth Lembaga Muzium Negeri Sembilan pula telah mempromosikan Gula Enau dan menyajikan kuih-muih tradisional kepada para pelawat.

Majlis perasmian Sambutan Hari Muzium Antarabangsa 2022 ini, telah membuka tirai kepada pelbagai program dan arah cara sepanjang sambutan yang bukan sahaja dapat memperkuuh peranan dan hubungan antara institusi muzium di Malaysia tetapi secara tidak langsung juga merancakkan lagi industri pelancongan di Negeri Kelantan. Antara program dan persembahan yang berlangsung sepanjang sambutan Hari Muzium Antarabangsa 2022 ini ialah Pertandingan Silat Jatuh, Pertandingan Buskers Kelantan 2022, Persembahan Zapin, kuiz, Pocket Talk Pengurusan Kewangan/Jenayah Kewangan, Persembahan Wayang Kulit, Persembahan Kombo PADAT (Lagu Asli), Persembahan Kompilasi Tari Negeri Johor dari era dahulu hingga kini yang sering ditarikan di dalam istana hingga ke bangsa Johor, Pertandingan melukis dan mewarna, Pertandingan Khas Dikir Barat "Otai Dikir Masih Berbisa" dan Persembahan Kebudayaan "Makyong Patuh Syariah". Semoga sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan mencapai objektif dan matlamatnya dan berjumpa lagi di masa-masa akan datang.

SEMINAR HARI MUZIUM ANTARABANGSA PERINGKAT KEBANGSAAN 2022

Oleh: Muhammad Azam bin Adnan, Muzium Negara

Jabatan Muzium Malaysia dengan kerjasama Perbadanan Muzium Negeri Kelantan telah berjaya menganjurkan Seminar Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022 bersempena sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022 pada 20 Jun 2022 di Hotel Perdana, Kota Bharu Kelantan. Ucapan aluan seminar telah disampaikan oleh YBhg. Datuk Kamarul Baharin bin A. Kasim, Ketua Pengarah JMM manakala ucaptama seminar telah disampaikan secara dalam talian oleh Tuan Alberto Garlandini, Presiden Majlis Muzium Antarabangsa (ICOM). Turut hadir bersama ialah YBrs. Encik Norazman bin Othman, Timbalan Ketua Setiausaha (Pengurusan), Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia sebagai perasmian Seminar. Seminar ini telah dihadiri seramai 300 orang peserta yang melibatkan kaitangan dari pelbagai muzium, agensi kerajaan dan swasta serta institusi pendidikan telah hadir ke program ini.

Buat pertama kalinya dalam sejarah penganjuran seminar Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan dua seminar telah dijalankan serentak sepanjang program ini berlangsung. Seminar yang pertama adalah Seminar Hari Muzium Antarabangsa: Keunggulan Muzium di mana Tuan Tazudin Mohtar, Pengarah Jabatan Muzium Sarawak telah menjadi moderator utama bagi seminar ini. Seramai tujuh pembentang telah membentangkan kertas kerja berkaitan isu-isu permuziuman yang terbahagi kepada tiga tema kecil iaitu Keunggulan Untuk Berinovasi Pada Pendigitalan dan Kebolehcapaian, Keunggulan Membina Masyarakat Melalui Pendidikan dan Keunggulan Dalam Mencapai Kelestarian. Seminar ini juga telah dilaksanakan sepenuhnya dalam bahasa Inggeris dan secara hibrid di mana pembentang dari Singapura dan Indonesia membentangkan kertas kerja mereka secara dalam talian manakala pembentang-pembentang tempatan hadir secara fizikal. Pembentangan kertas kerja seminar adalah seperti berikut:

1. DIGITALISATION AND ACCESSIBILITY AT ASIAN CIVILISATIONS MUSEUM (ACM) SINGAPORE

Lum Jia Yi and Tan Ching Yee

Pengurus-Pengurus Kanan, Muzium Tamadun Asia dan Muzium Peranakan Singapura

2. THE POWER OF INNOVATION IN DIGITALIZATION AND ACCESSIBILITY: AN EFFORT TO BRING PEOPLE CLOSER TO THE NATIONAL MUSEUM OF INDONESIA

Ms Dyah Sulistiyanie

Pegawai Kebudayaan Muda, Muzium Nasional Indonesia

3. SEKOLAH GAMBAR - LOCAL PERSPECTIVES ON THE PICTURE SCHOOL

Dr. Simon Soon Sien Yong

Pensyarah Kanan, Program Seni Visual, Fakulti Seni Kreatif, Universiti Malaya

4. ARTIST PRAXIS: STUDIO AS A PREMISE OF KNOWLEDGE

Prof Madya Jalaini Abu Hassan

Profesor Madya, Jabatan Seni Halus, Kolej Pengajian Seni Kreatif, Universiti Teknologi MARA (UITM)

5. MUSEUMS AND ECONOMIC SUSTAINABILITY

Profesor Adjung Datuk Wira Dr. Noor Zari bin Hamat

Pengerusi, Akademi Seni Budaya dan Warisan Kebangsaan (ASWARA)

6. COLONIAL KNOWLEDGE AND FORMATION OF MODERN MUSEUMS IN MALAYSIA: THE RECONCEPTUALIZATION AND EMPOWERING OF PAHANG STATE MUSEUM

Prof. Ulung Datuk Dr. Shamsul Amri Baharuddin

Felo Akademi Sains Malaysia Kursi UNESCO @ UKM (Komunikasi dan Kesepadan Sosial); Pengarah Pengasas KITA

Seminar kedua pula bertajuk Seminar Pengajian Sejarah Kelantan Siri I dengan Puan Syahidatul Munirah Badrul Munir, Pensyarah Pusat Pengajian Bahasa, Tamadun dan Falsafah, Universiti Utara Malaysia sebagai moderator utama bagi seminar ini. Seminar ini berkisar tentang sejarah Kelantan daripada pelbagai sudut dan dilaksanakan sepenuhnya dalam bahasa Melayu. Seramai tiga pembentang telah membentangkan kertas kerja masing-masing iaitu:

1. PENTARIKHAN MASJID KAMPUNG LAUT, KELANTAN

Ustaz Mohd Fadli Ghani

Pegawai Penyelidik, Perbadanan Muzium Negeri Kelantan

2. PERANAN MUZIUM DAN AKADEMIA DALAM MEMPERKASAAN SEJARAH ISLAM DI KELANTAN

Prof. Dr. Badlihisham Mohd Nasir

Profesor Tamadun Islam Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Teknologi Malaysia

3. SOROTAN SEJARAH ISLAM DI KELANTAN BERKAITAN PERTAPAKAN, PEMERINTAH, KEMAJUAN DAN persoalan SEMASA

Prof. Madya Dr. Nur Azuki Yusuf

Pengarah PEMIKIR Pusat Pengajian Bahasa dan Pembangunan Insan Universiti Malaysia Kelantan

Ternyata penganjuran seminar ini telah memberi manfaat kepada peserta seminar dalam mengetahui lebih lanjut akan isu permuziuman yang sedang berlaku di dalam dan luar negara serta sejarah negeri Kelantan daripada pelbagai sudut.

PAMERAN SEMPENA SAMBUTAN HARI MUZIUM ANTARABANGSA PERINGKAT KEBANGSAAN 2022

Oleh: Fadhliautun binti Azmi, Bahagian Pameran dan Pengembangan

Bertemakan “Keunggulan Muzium” atau “The Power of Museums, sambutan Hari Muzium Antarabangsa (HMA) Peringkat Kebangsaan pada tahun ini disambut dengan jayanya bertempat di Dataran Warisan, Stadium Sultan Muhammad IV, Kota Bharu, Kelantan. Sambutan terbesar warga muzium ini telah berlangsung dari 19 hingga 25 Jun 2022 dengan pelbagai program dan aktiviti termasuklah pameran sebagai salah satu program utama.

Matlamat utama penganjuran pameran ini ialah untuk menjadi satu platform komunikasi kepada masyarakat umum khususnya di Kelantan dalam menyampaikan maklumat mengenai sejarah, kebudayaan dan warisan negara. Selain itu, ia memberi peluang dan kesempatan kepada orang ramai mengenali institusi muzium di seluruh negara dengan lebih dekat dan menyertai aktiviti interaktif yang disediakan oleh muzium-muzium.

Pada tahun ini, sebanyak 29 penyertaan daripada muzium dan agensi dari seluruh negara telah mengambil bahagian dalam penganjuran pameran ini dengan menampilkan kepelbagaiannya tema serta keunikan muzium dan agensi masing-masing. Pameran ini telah mendapat sambutan yang amat menggalakkan apabila seramai 66,109 orang pengunjung telah direkodkan mengunjungi khemah pameran sepanjang 7 hari sambutan berlangsung.

Penganjuran kali ini Jabatan Muzium Malaysia (JMM) sebagai reraui utama menampilkan pameran bertajuk Keunggulan Koleksi Muzium yang memberi tumpuan kepada 12 buah artifak atau koleksi pilihan JMM yang mempunyai keunikan, keistimewaan dan nilai penciptaan sejarah yang signifikan. Koleksi yang diketengahkan adalah terdiri daripada bahan perhiasan diri, senjata, kegunaan harian malah ada di antaranya menjadi simbol status dan kekayaan dalam masyarakat. Kelainan pada pameran kali ini adalah melalui penggunaan teknologi paparan multimedia kandungan 3D yang julung kalinya digunakan dalam teknik pameran bagi memberi pengalaman baru kepada pengunjung untuk meneroka artifak dan koleksi muzium yang diketengahkan.

Lawatan YAB Dato' Bentara Kanan Ustaz Dato' Haji Ahmad bin Yakob, Menteri Besar Kelantan di reruai JMM

Selain reruai pameran, pelbagai aktiviti sampingan yang menarik turut diadakan untuk menyokong memeriahkan lagi program di khemah pameran. Antara aktiviti yang menarik yang diadakan adalah seperti pelbagai bentuk demonstrasi, aktiviti interaktif, persembahan kebudayaan, permainan rakyat, *pocket talk*, jualan buku dan pelbagai lagi.

Sempena penganjuran pameran ini terdapat 3 kategori pertandingan pameran terbaik dipertandingkan. Hadiah berupa wang tunai dan sijil diberikan kepada pemenang. Yayasan Warisan Johor telah berjaya memenangi tempat pertama bagi kategori Reruai Popular, Muzium & Galeri Seni Bank Negara Malaysia pula memenangi tempat pertama bagi kategori Reruai Kreatif dan Jabatan Muzium Malaysia berjaya merangkul gelaran bagi kategori Reruai Menepati Tema. Hadiah tempat pertama bagi ketiga-tiga kategori berupa wang tunai bernilai RM2,000.00, sementara tempat kedua bernilai RM1,000.00 dan RM500.00 bagi tempat ketiga. Keputusan pertandingan ini telah diumumkan semasa Majlis Penutup pada 25 Jun 2022.

KAYUHAN FUN RIDE KELANTAN DI HATI

Oleh: Roseanida binti Abdul Kadir, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

Tema sambutan HMA tahun 2022 ialah Keunggulan Muzium (The Power of Museums) dan pada tahun ini menyaksikan Negeri Kelantan sebagai tuan rumah. HMA berlangsung dari 18 hingga 26 Jun 2022. Pelbagai aktiviti dan program telah dijalankan untuk memeriahkan lagi sambutan HMA tersebut dan salah satu program yang dilaksanakan adalah *Fun Ride* Kelantan Di Hati.

Program ini telah berlangsung pada 25 Jun 2022 (Sabtu) jam 8.00 pagi. Seramai 200 orang peserta terlibat yang terdiri daripada pegawai dan kakitangan muzium-muzium seluruh Malaysia dan juga kakitangan kerajaan di Negeri Kelantan terutamanya di dalam jajahan Tumpat. Program *Fun ride* ini disempurnakan pelepasan oleh YB Dato' Kaya Setia Setiausaha Kerajaan Negeri Kelantan. Laluan kayuhan program *Fun Ride* ini adalah sejauh 18.6km bermula di dataran parkir Masjid Ismaili Pasir Pekan dan berakhir di Pata Ndor Tumpat. Sepanjang laluan tersebut terdapat dua *pit stop*. *Pit stop* pertama di Laman Warisan Kampung Laut dan *pit stop* kedua di Jambatan Kampung Kok Keli. Di Laman Warisan Kampung Laut pihak urus setia telah mengadakan persembahan rebana kering Kampung Laut dan persembahan kertuk kelapa oleh kumpulan KADA Tumpat. Peserta juga disajikan dengan hidangan sarapan pagi sebelum meneruskan kayuhan ke *pit stop* kedua iaitu di Jambatan Kampung Kok Keli, Tumpat. Disini hanya disediakan air serta sedikit kudapan untuk kesegaran peserta. *Fun Ride* ini berakhir di Pata Ndor, Tumpat Kelantan dan para peserta telah disambut dengan persembahan tradisional Kelantan iaitu persembahan rebana ubi, persembahan Dikir Barat oleh kumpulan Sri Tujuh Tumpat dan persembahan silat oleh pesilat dari Wakaf Bharu. Memandangkan program ini bukan bersifat pertandingan, maka pihak urus setia telah mengadakan sesi cabutan nombor bertuah bagi memeriahkan lagi program ini. Hadiah-hadiah lumayan disediakan bagi peserta yang memenangi cabutan nombor bertuah adalah seperti 50 hamper barang makanan, 2 buah TV plasma dan 7 buah basikal.

Program kayuhan ini berakhir lebih kurang jam 1.00 petang. Peserta yang memenangi cabutan bertuah pulang dengan perasaan gembira dan ceria. Sebelum berangkat pulang semua peserta, urus setia dan tetamu VIP dijemput menjamu selera yang telah disediakan oleh katering yang dilantik oleh pengurusan program. Secara keseluruhan program ini telah berjalan dengan jayanya daripada pelbagai aspek. Pihak urus setia telah memainkan peranan dengan baik dan telah memberi sepenuh komitmen agar program ini berjalan seperti yang telah dirancang.

Bengkel & Pertandingan Wau Tradisi

Oleh: Awangku Mohd Fadhl bin Awang Besar, Bahagian Pengurusan Koleksi

Bengkel dan pertandingan wau tradisi bersempena bersambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022 telah diadakan pada 24 Jun 2022 bertempat di Pantai Geting, Tumpat, Kelantan. Pantai Geting dipilih sesuai dengan lokasinya yang sering digunakan untuk penganjuran pertandingan wau di Kelantan, selain ia juga merupakan tumpuan orang ramai dan pelancong.

Penyertaan bengkel dan pertandingan wau tradisi ini dikhatusukan untuk warga muzium seluruh Malaysia bagi memberi peluang peserta untuk mempelajari pembuatan wau tradisi. Pembahagian peserta adalah mengikut zon iaitu zon Utara, zon Tengah, zon Wilayah, zon Selatan, zon Timur, zon Sabah, zon Sarawak, dan zon Keselamatan. Seramai 48 orang peserta telah mendaftar dan dibahagi kepada 3 kumpulan untuk menghasilkan 3 jenis wau iaitu Wau Bulan, Wau Jala Budi, dan Wau Kucing.

Persatuan Pemain dan Pembuat Wau/Layang-layang (PELAYANG) negeri Kelantan telah dijemput sebagai Fasilitator. Fasilitator yang terlibat dengan bengkel ini sering terlibat untuk bengkel penghasilan wau di dalam dan luar negara, dan mereka mempunyai pengalaman yang luas dalam pembuatan dan kaedah terbaik penghasilan wau.

Pada awalnya pertandingan wau ini hanya untuk kategori pembuatan Wau Bulan sahaja kerana Wau Bulan merupakan wau kebangsaan negeri Kelantan. Walaubagaimana pun, semangat dan kesungguhan peserta yang luar biasa menyebabkan acara menaikkan wau turut dipertandingkan. Namun kekangan hadiah menyebabkan kaedah penjurian bagi Wau Jala Budi dan Wau Kucing agak berlainan. Pemarkahan kedua-dua wau tersebut digabungkan bagi menentukan pemenang.

Tempat pertama bagi kategori Wau Jala Budi dan Wau Kucing telah dimenangi oleh zon Tengah, tempat kedua dari zon Utara dan di tempat ketiga dari zon Selatan. Keputusan bagi pertandingan Wau Bulan pula dimenangi oleh zon Wilayah diikuti oleh zon Keselamatan di tempat kedua dan zon Utara di tempat ketiga.

Melalui penganjuran bengkel ini diharap dapat memberi manfaat dan pencerahan tentang seni kraf yang berkaitan dengan wau tradisi.

LIPUTAN KARNIVAL SUKAN HMA 2022

Jejak Warisan

HARI MUZIUM ANTARABANGSA PERINGKAT KEBANGSAAN 2022

Oleh: Urusetia Jejak Warisan 2022

Aktiviti Jejak Warisan HMA telah diadakan di sekitar Kawasan kota Bharu dan Adilaksanakan dengan Kerjasama Perbadanan Muzium Negeri Kelantan dan Persatuan Muzium Malaysia. Jejak warisan 2022 telah mengumpulkan sebanyak 37 pasukan dari penyertaan umum dan muzium-muzium. Setiap pasukan diwakili oleh empat orang dan perlu menggunakan kenderaan sendiri. Para peserta telah diberikan taklimat sehari sebelum acara berlangsung berkenaan peraturan sepanjang aktiviti dan penyerahan peralatan yang akan digunakan sepanjang aktiviti.

Pada 25 Jun 2022 pada jam 7.30 pagi, para peserta telah berkumpul di perkarangan Dataran Rehal, Kota Bharu untuk sesi pelepasan. Soalan diberikan kepada peserta sebelum acara pelepasan dijalankan oleh urusetia. Apabila usai bacaan doa, tiupan tetuang berkumandang sebagai simbolik pelepasan dilaksanakan oleh Encik Sangam@ Musa Antok, Pengarah Bahagian Pengurusan Konservasi dan Encik Ali Husaini, Kurator Muzium Negeri Kelantan. Para peserta perlu melengkapkan soalan sesi pertama dan menghantar di *check point* sebelum jam 12 tengahari dan mengambil soalan untuk sesi kedua dan melengkapkan sebelum jam 4 petang.

Semasa aktiviti berlangsung peserta telah menjelajah setiap kawasan di Kota Bharu, Bachok dan Tumpat. Diantara aktiviti yang perlu diselesaikan oleh peserta ialah membeli beberapa bahan keperluan singgah di lokasi membuat atap senggora. Peserta juga perlu menyelesaikan soalan yang diberikan dengan tepat.

Kesemua peserta berjaya menghabiskan aktiviti sebelum jam 4 petang dan berkumpul di kawasan Khemah Pameran untuk mengetahui keputusan pemenang. Sebelum keputusan dikeluarkan pihak urusetia telah memberikan taklimat ringkas jawapan kepada para peserta. Ganjaran bernilai RM3,000.00 ringgit bagi juara di menangi oleh kumpulan dari DBKL dan bagi ganjaran khas warga muzium di menangi oleh Muzium Negeri Terengganu.

KEMPEN DERMA KOLEKSI “KE ARAH MEMARTABAT DAN MELESTARI KHAZANAH WARISAN NEGARA”

Oleh: Nur Hamizah Paramesvathi binti Abdullah, Bahagian Pengurusan Koleksi

Pada sambutan Hari Muzium Antarabangsa tahun ini, program Kempen Derma Koleksi turut diadakan oleh Bahagian Pengurusan koleksi sebagai salah satu aktiviti utama selain pameran dan jualan buku.

Program Kempen Derma Koleksi (KDK) adalah salah satu platform promosi yang dijayakan oleh JMM bagi meningkatkan kesedaran masyarakat dan menggalakkan mereka menyumbang koleksi persendirian yang mempunyai kepentingan sejarah, budaya, seni dan alam semuajadi negara kepada muzium. Program KDK ini telah dilancarkan oleh YBHajah Nancy Shukri, Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia pada 7 Disember 2021 yang lalu ketika Perasmian Pameran Teksidermi, Kehidupan Abadi. Semenjak itu, pelbagai usaha telah digerakkan untuk menyebarluaskan KDK ini.

KDK mensasarkan sumbangan koleksi persendirian dari kategori koleksi artifak etnologi dan spesimen alam semulajadi. Ini termasuklah koleksi kemerdekaan, perayaan dan perkahwinan, tekstil dan perhiasan diri, perkakas rumah, permainan tradisional, alat muzik dan kraftangan. Dalam edisi HMA kali ini, seramai enam orang telah menderma koleksi peribadi masing-masing kepada JMM dan Perbadanan Muzium Negeri Kelantan. Mereka ialah Encik Ahmad Kolilah bin Ab. Hadi, Encik Armazawi bin Ahmad, Puan Hajah Nik Rahimah binti Nik Idris, Encik Eyo

Hock Seng, Encik Nik Azhar bin Nik Mohamed dan Puan Khurtini binti Ismail. Koleksi yang didermakan termasuklah wau, alat pertukangan emas, sulaman tempuk, wayang kulit dan senjata. Para penderma koleksi ini telah diraikan ketika Majlis Perasmian HMA 2022.

Koleksi-koleksi daripada kategori ini sememangnya mempunyai signifikan kepada sejarah dan budaya masyarakat Malaysia. Penderma yang menghadiahkan koleksi pada Jabatan Muzium Malaysia akan menerima sijil dan surat penghargaan, dan inisiatif pengecualian cukai di bawah Akta Cukai Pendapatan, Subseksyen 44(6a)-Hadiah Artifak, Manuskrip atau Lukisan. Nama penderma juga akan tertera di kapsyen pameran, setiap kali koleksi beliau diperagakan. Malah, yang paling penting adalah koleksi penderma akan kekal terpelihara menjadi sebahagian daripada khazanah warisan negara.

Kempen Derma Koleksi dilihat sebagai usaha menyemai semangat kebersamaan dan kekitaan antara muzium-muzium dan masyarakat untuk saling melindungi dan mengekalkan koleksi berharga bagi tatapan generasi kini dan seterusnya. Koleksi-koleksi yang didermakan ini pastinya akan dimanfaatkan oleh JMM bagi tujuan pembangunan ilmu, pemantapan jati diri kesedaran dan peningkatan keprihatinan masyarakat kepada sejarah dan warisan negara.

MUZIUM DAN KOMUNITI 'TRAIN TO DABONG' SEMPENA HARI MUZIUM ANTARABANGSA 2022

Oleh: Azlina binti Ariffin, Bahagian Pengurusan Koleksi

Muzium dan masyarakat tidak dapat dipisahkan. Jika dinilai dari aspek terminologi ke atas tema "The Power Of Museums" atau Keunggulan Muzium yang diilhamkan oleh International Council of Museums (ICOM) pada tahun ini, ia sebenarnya merupakan cabaran besar kepada institusi permuziuman kerana muzium telah diwakilkan sebagai berhubungan dengan komuniti tempatan. Program Muzium Dan Komuniti Hari Muzium Antarabangsa 2022 telah diadakan pada 22 Jun 2022 di Dabong Kelantan. Program ini telah mendapat sambutan yang menggalakkan dari penduduk tempatan dan dianggarkan seramai 5000 orang telah menyertainya. Dabong terletak jauh dari pekan dan dahulu hanya dikenali sebagai sebuah kawasan pendalam yang terletak di pinggir Sungai Dabong. Walaubagaimana pun Dabong kini merupakan antara salah satu destinasi tumpuan penduduk tempatan dan luar yang semakin menghargai keindahan alam semulajadinya. Dabong sememangnya terkenal dengan sejarahnya yang mempunyai perkaitan dengan pemerintahan Cik Siti Wan Kembang yang menjadikan Gunung Ayam sebagai pusat pemerintahan beliau dahulu. Dabong juga memiliki sejarah pendudukan Jepun dan Komunis yang wajar dibuat penyelidikan lanjut supaya tinggalan sejarah dapat dirungkai dan dikongsi.

Trip "Train To Dabong" menjadi

salah satu program warga muzium bersama komuniti di mana perjalanan dari stesen KTMB Wakaf Baharu ke Dabong menjadi pengalaman yang amat berharga buat semua kontinjen. Perjalanan menaiki keretapi selama 3 jam dari Wakaf Baharu ke Dabong bermula jam 7.20 pagi yang melibatkan semua zon seramai hampir 500 peserta. Sepanjang perjalanan kontinjen turut diberikan penerangan oleh Pemandu Pelancong serta kuiz "Train To Dabong."

Sebelum ketibaan kontinjen, komuniti Dabong telah mengisi aktiviti bersama Aura Fitness GM dan Aura Fitness Stong dengan senamrobik bagi mengeratkan lagi sillaturahim dalam komuniti. Tepat jam 10.30 pagi semua kontinjen telah tiba di stesen Dabong dan disambut oleh YB mejar (B) Dato' Md Anizam Ab.Rahman Pengerusi Jawatankuasa Perpaduan

Masyarakat, Kebudayaan Warisan dan Pelancongan Negeri Kelantan, Adun Dabong YB Ku Zaki Ku Hussin, Yang Berbahagia Datuk Kamarul Baharin bin A.Kasim Ketua Pengarah Jabatan Muzium Malaysia, tetamu kehormat dan JK Komuniti Kampung Dabong. Kontinjen telah dibawa ke Gua Ikan sebagai destinasi utama sebelum dibawa ke Tapak Perasmian Dewan Sukan Terbuka Dabong dengan menaiki bas. Kompleks Gua Ikan yang berusia 150 juta tahun merupakan satu fenomena luar biasa yang memukau sehingga diberi jolokan 'God of Light', disebabkan struktur batu kapur yang berbentuk seperti ikan. Terdapat empat gua yang dibuka kepada pengembara iaitu Gua Pagar, Gua Keris, Gua Ikan dan Gua Gelap.

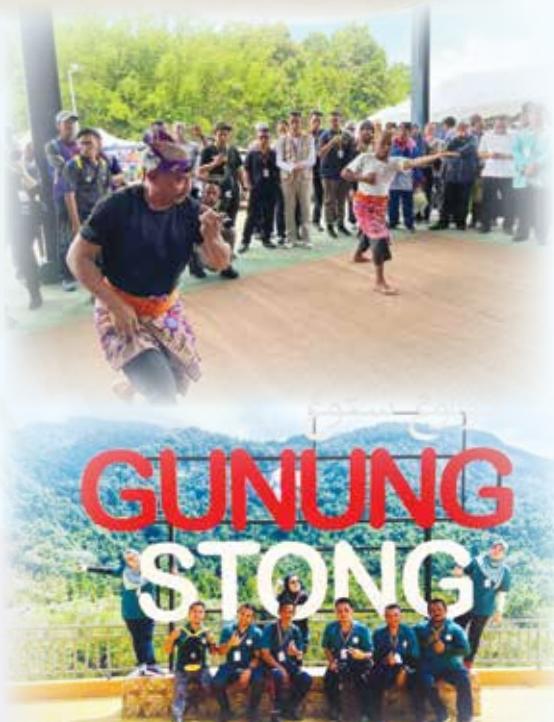
Selepas malawat dan melihat keindahan Gua Ikan kontinjen dibawa ke Tapak Perasmian Dewan

Sukan Terbuka Dabong dengan pelbagai aktiviti bersama komuniti. Persembahan Pertujukan Silat menyambut kedatangan Kontinjen. Antara aktiviti termasuklah kenduri kampung dengan masakan Gulai Kawah (2 ekor Kerbau) bagi penyediaan jamuan kenduri. Selain itu juga terdapat gerai-gerai pameran dari Jabatan dan Agensi Kerajaan seperti Jabatan Hal Ehwal Orang Asli, Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara, Jabatan Pembangunan Wanita Negeri Kelantan Skuad Waja (Hentikan Keganasan Wanita), Lembaga Tabung Haji, Muzium dan Galeri Seni Bank Negara Malaysia serta produk kulat dan cendawan. Demonstrasi pembuatan penyapu dan sambal pijat oleh masyarakat setempat turut diadakan. Di samping itu Kempen Derma Darah juga disediakan oleh St.John Ambulan dan Hospital Kuala Krai kepada mereka yang berkelayakan untuk menderma darah. Kontinjen juga telah dibawa oleh Majlis Daerah Dabong untuk melihat "Gunung Stong" yang merupakan lokasi menikmati pemandangan menghijau, dan melihat puncak pemandangan air terjun Jelawang. Disamping itu juga pertunjukkan silat turut dipersembahkan oleh penduduk kampung dengan irungan gendang silat oleh 2 kumpulan silat iaitu kumpulan Sri Mantap dan Kumpulan Ali Kasturi.

Pada sebelah petang, diadakan pula aktiviti sukaneka oleh Kawasan Rukun Tetangga (KRT) Dabong dan masyarakat antaranya ialah lambungan kasih, boling padang, rebut kerusi, menjala ikan darat, tiup duit dalam tepung, bawa bola ping pong dan isi air dalam botol, dan junjung bakul. Namun yang paling menarik perhatian ialah sukan air antara kontinjen dan komuniti yang melibatkan sukan lumba perahu. Di sebelah malam pula diadakan persembahan Dikir Barat diantara Kumpulan Sri Muda Jeli dan Wawasan Gemilang Ayer Lanas Jeli dengan penampilan Tukang Karut Tuan Kob Raja Saring dan Mohd Zain Ismail atau lebih dikenali dengan nama "Jen Endoro".

Program Train to Dabong dan Muzium bersama komuniti ini memperlihatkan satu kelainan dalam sambutan HMA pada kali ini. Lokasi tersembunyi seperti Dabong ini sememangnya berpotensi untuk menjadi satu produk pelancongan budaya yang menarik dan wajar diteruskan dan diperkembangkan.

Majlis Makan Malam

PEÑUTUPAN SAMBUTAN HARI MUZIUM ANTARABANGSA PERINGKAT KEBANGSAAN 2022

Oleh: Sharipah Lok Lok binti Syed Idrus, Unit Dasar dan Pembangunan

Membawa tema Keunggulan Muzium, sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022 (HMA) telah melabuhkan tirai dengan jayanya di Kota Bahru, Kelantan Darul Naim, Bandaraya Islam. Sambutan terbesar warga muzium ini telah berlangsung dari 19-25 Jun 2022 dan berjaya menghimpunkan 28 Muzium dari seluruh negara. Pelbagai program telah berjaya dilaksanakan sepanjang tempoh tersebut seperti pameran persembahan kebudayaan, pertandingan buskers Kelantan, pertandingan silat jatuh, pameran, *fun ride*, *treasure hunt*, bengkel dan pertandingan membuat wau, ceramah Perdana Ehwal Islam, karnival sukan dan program Muzium Bersama Komuniti *Train to Dabong*.

Pada 25 Jun 2022, Majlis Makan Malam Penutupan Sambutan HMA Peringkat Kebangsaan 2022 telah diadakan di Dewan Jamuan Utama, Kompleks Kota Darul Naim, Kota Bahru Kelantan. Bertemakan batik Malaysia, majlis penutupan ini telah disempurnakan oleh YBhg. Datuk Hajah Saraya binti Arbi, Ketua Setiausaha Kementerian Pelancongan Seni dan Budaya.

Majlis dimeriahkan dengan persembahan tarian pembukaan selamat datang dari Jabatan Kebudayaan Negeri Kelantan (JKKN) dan kumpulan Karoot Komedia yang diketuai oleh Sabri Yunus dengan persembahan dikir barat dan lakon drama bertemakan perjuangan Tok Janggut. Siaran montaj yang memaparkan semua aktiviti dan program HMA 2022 sepanjang seminggu turut dipertontonkan sambil semua warga muzium menikmati hidangan makan malam dengan sajian dulang Nasi Palau makanan tradisi berasal dari Afghanistan.

Antara agenda program yang ditunggu dan meraih perhatian pada majlis penutupan ini adalah penyampaian hadiah pertandingan reruai (booth) pameran berdasarkan kategori menepati tema, kreatif dan popular. Pemenang akan menerima hadiah wang tunai sebanyak RM2000, tempat kedua RM1000 dan ketiga RM500. Pemenang bagi

pameran menepati tema telah diungguli Jabatan Muzium Malaysia, tempat kedua Muzium Nelayan, Tanjung Balau Johor dan tempat ketiga Muzium Seni Asia, Universiti Malaya. Kategori pameran kreatif pula telah dimenangi oleh muzium dan Galeri Seni Bank Negara, diikuti tempat kedua Lembaga Muzium Negeri Pulau Pinang dan ketiga Lembaga Muzium Negeri Terengganu. Pameran yang meraih kategori paling popular di tempat pertama adalah Yayasan Warisan Johor, tempat kedua Lembaga Muzium Negeri Perak dan ketiga Muzium TUDM.

Seterusnya majlis penutupan diteruskan dengan penyampaian hadiah piala pusingan dan juara keseluruhan acara sukan yang dipertandingkan. Sukan badminton dimenangi oleh Zon Wilayah, acara Ping Pong dimenangi oleh Zon Timur, bola sepak 9 sebelah diungguli oleh Zon Utara, sepak takraw regu dimenangi oleh Zon Keselamatan dan memanah dimenangi oleh Zon Timur. Bagi kategori permainan sukan *indoor* karom dan dart pingat emas diungguli oleh Zon Sabah. Permainan tradisional congkak yang dipertandingkan menyaksikan buat pertama kalinya penyertaan peserta lelaki dalam regu berkumpulan. Pemenang emas diungguli oleh Zon Wilayah, perak Zon Keselamatan dan gangsa Zon Timur. Juara keseluruhan yang membawa pulang piala pusingan adalah kontinen Zon Timur.

Pada sambutan ini julung kali pihak pengajur telah memilih tiga tokoh yang banyak terlibat dan memberi sumbangan dalam memartabatkan bidang permuziuman negara dan melestarikan sejarah dan warisan budaya negara. Penerima anugerah tersebut adalah mantan Ketua pengarah Jabatan Muzium Malaysia JMM Dato Wan Jamaludin bin Wan Yusoff, Dato Ahmad Robert bin Abd Rahim (mantan pengarah Muzium Kelantan)

dan seterusnya Encik Jazamuddin bin Baharuddin (mantan kurator kehormat JMM). Penerima anugerah masing-masing menerima sumbangan hadiah wang tunai sebanyak RM1500.00, sijil penghargaan dan cenderamata replika destar.

Penyerahan bendera HMA merupakan simbolik akhir majlis penutupan HMA 2022 di Negeri Kelantan. Negeri Sarawak Bumi Kenyalang telah terpilih sebagai tuan rumah sambutan Hari Muzium Antarabangsa 2023 buat kali ketiga, sebelum ini pada tahun 2003 dan 2013. Penyerahan bendera disempurnakan oleh YB Mej (B) Dato' Haji Md. Anizam bin Ab.Rahman Pengurus Jawatankuasa Perpaduan Masyarakat, Kebudayaan, Warisan dan Pelancongan Negeri Kelantan selaku wakil tuan rumah kepada YBrs Encik Hii Chang Kee Setiausaha tetap Kementerian Pelancongan Industri Kreatif dan Seni Persembahan Sarawak merangkap wakil tuan rumah Sambutan HMA 2023. Penyerahan bendera berlipat telah dibuka dan ditunjukkan kepada semua tetamu yang hadir sambil disaksikan oleh perasmi dan tetamu kenamaan yang berada di atas pentas utama.

Mengakhiri kemeriahannya majlis penutupan ini, dipersembahkan Tarian Sarawak Bumi Perpaduan dari Majlis Kesenian Sarawak. Warga muzium juga di bawa untuk eksplorasi keunikan muzium Sarawak dengan tayangan video penutup Muzium *Borneo Cultures*, sekaligus secara rasminya menyimpulkan kenangan warna-warni sambutan HMA 2022 tersemat dalam sejarah tersendiri di Negeri Kelantan.

PENERIMA ANUGERAH KHAS PERMUZIUMAN **DATO' WAN JAMALUDDIN BIN WAN YUSOFF**

Oleh: Rozlinah binti Ismail, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

DATO' WAN JAMALUDDIN BIN WAN YUSOFF merupakan anak jati kelahiran Salor, Kota Bharu, Kelantan yang dilahirkan pada tanggal 3 September 1955 bersamaan 16 Muharram 1375 Hijrah.

Beliau memulakan kerjaya dalam perkhidmatan awam sebagai Pegawai Peragaan (Gred B9) di Muzium Negara pada 1 Mac 1982.

Beliau pernah mengetuai Bahagian Perkhidmatan Muzium, Pengarah Muzium Negara, Pengarah Muzium Alam Semulajadi, Timbalan Ketua Pengarah (JUSA C) di Jabatan Muzium Malaysia dan sebelum mengakhiri perkhidmatan sebagai penjawat awam, beliau telah diberi mandat untuk menerajui Jabatan Muzium Malaysia sebagai Ketua Pengarah (JUSA B) pada 15 Mac 2015.

Atas pengalaman, ilmu dan kepakaran yang dimiliki, beliau telah dilantik oleh Lembaga Tabung Haji sebagai Penasihat dan Ahli Jawatankuasa Induk Penubuhan Galeri Haji sejak 1 Oktober 2021 hingga kini.

Semasa berkhidmat di Jabatan Muzium Malaysia, perkara paling menyeronokkan beliau ialah terlibat secara langsung dalam penyediaan pameran. Beliau amat menggemari tema warna kelabu dan putih dan akan cuba untuk menerapkan tema warna ini dalam pameran yang dirancang. Pameran yang memberi erti mendalam dan kepuasan kepada beliau ialah Pameran Tamadun Islam dimana pameran ini merupakan kerjasama dengan News Straits Times (NST) dan lain-lain serta mendapat liputan yang meluas oleh media massa ketika itu.

Beliau amat mengagumi Allahyarham Dato' Shahrum yang merupakan idola beliau sebagai seorang yang berpengetahuan luas dalam bidang permuziuman, seorang yang

bersederhana dan juga seorang yang berfikiran kreatif dan idealistik kerana berjaya melaksanakan pelbagai program yang menarik seperti Pameran Hantu, Pameran Kecantikan Melalui Penderitaan dan pameran yang Allahyarham ilhamkan sering mendapat sambutan yang menggalakkan daripada masyarakat. Menerusi temuramah ini juga, mantan Ketua Pengarah JMM yang kesembilan (9) ini dengan panggilan mesra Dato' Wan mempunyai pandangan yang berbeza mengenai objek kegemaran beliau di muzium semasa ditanya soalan berkenaan. Beliau merasakan bahawa rangka tulang manusia mempunyai penceritaan tersendiri yang membuatkan beliau ada perasaan ingin tahu tentang pensejarahan dan identiti kehidupan manusia pra-sejarah. Beliau lebih ingin tahu dan berminat mengenai tengkorak yang merupakan sejenis struktur bertulang yang didapati pada manusia dan haiwan. Hidupan yang mempunyai tengkorak dipanggil kraniat. Jelas sekali Dato' Wan mempunyai minat dalam bidang anatomi. Kata beliau melalui pembacaan, pengetahuan dan berpandangan bahawa setiap rangka tengkorak menceritakan kisah hidup dan cara kematian seseorang itu.

YBhg. Dato' Wan Jamaluddin bersifat *happy go lucky* namun disebalik itu, beliau mempunyai karektor yang tegar semasa urusan kerja. Banyak kenangan beliau ketika bekerja dan semua kakitangan telah memberi sokongan dan komitmen yang tinggi. Kebanyakan kakitangan yang bekerja bersama beliau sentiasa menunjukkan semangat dan kegairahan dalam

setiap tugas yang diamanahkan. Namun, terdapat beberapa kakitangan sokongan yang sentiasa kekal dalam ingatan beliau iaitu Encik Mat Lawa (Encik Ahmat bin Ali) dan Encik Azizan bin Murat (Muzium Negara).

Sebelum mengakhiri temubual ini, beliau menyarankan agar hala tuju permuziuman negara sentiasa diberi tumpuan dan muzium-muzium mampu memberi impak jangka masa panjang dalam usaha memelihara serta memulihara warisan sejarah, kebudayaan dan alam semula jadi negara.

Terima kasih kepada YBhg Dato' Wan Jamaluddin Bin Wan Yusoff atas termuramah ini.

PENERIMA ANUGERAH KHAS PERMUZIUMAN TUAN JAZAMUDDIN BIN BAHARUDIN

Oleh: Rozlinah binti Ismail, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

TUAN JAZAMUDDIN BIN BAHARUDIN atau dikenali dengan nama pena Pak Adi merupakan anak jati kelahiran Chenderiang, Perak yang dilahirkan pada tanggal 14 Jun 1935.

Pak Adi telah memulakan kerjaya dalam perkhidmatan awam sebagai seorang guru selama 6 tahun, sebelum meneruskan kerjaya sebagai wartawan Warta Negara, Semenanjung dan Suasana. Seterusnya di Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP) bermula pada 15 Ogos 1960 sebagai penyiasat luar bagi penyelidikan sejarah, warisan dan budaya Melayu. Beliau banyak terlibat dalam penyelidikan untuk mendapatkan manuskrip Melayu, akbar/majalah/buku/kitab-kitab (zaman British dan Jepun) yang masih tersimpan di istana, kalangan kerabat dan orang perseorangan.

Beliau turut membuat pengumpulan penerbitan Perak Warisan Arkeologi serta rakaman cerita-cerita rakyat (2011) dan Kedah Warisan dan Sejarah (penglipurlara) dan cerita rakyat telah (2012).

dikumpulkan melebihi 100 buah. Pak Adi turut menceritakan pengalaman Selain itu beliau turut aktif membuat beliau menjalankan kajian di Langkawi pengumpulan dan rakaman pantun dan Kampung Kemala (Phuket, Melayu (lisan) di seluruh Malaysia, Thailand) pada tahun 1993 atas sebanyak 5653 rangkap pantun Melayu pengisytiharan penemuan keturunan telah dapat dikumpulkan dan hasil Mahsuri ke-7 (Aishah binti Nawawi). daripada pengumpulan ini "Kurik Kundi Merah Saga" setebal 860 halaman berjaya diterbitkan.

Pada tahun 1969, (DBP) telah memberi peluang kepada Pak Adi memberi peluang kepada Pak Adi mengikuti kursus manuskrip Melayu di

Universiti Indonesia dan Muzium Pusat Jakarta serta membuat pengumpulan manuskrip Melayu dalam bentuk mikrofilem dan bahan-bahan bahasa dan sastera.

Pada tahun 1980 beliau telah dilantik sebagai Kurator Kehormat Muzium turut bertanggungjawab sebagai Negara oleh Dato' Shahrum Yub, Pengurus Perniagaan Persatuan dan juga menjadi Ahli International Sejarah Malaysia selama 13 tahun *Council of Museum* (ICOM). Ini telah dan kini masih aktif dalam kegiatan memberi kesempatan kepada Pak Adi persatuan. Selain itu, beliau turut untuk menghadiri beberapa seminar menyumbang dalam penerbitan Jurnal (warisan) antarabangsa di Jepun, Persatuan Muzium Malaysia (PURBA) China, Korea, Amerika, Mesir, Turki, sejak bilangan 1 (1982) sehingga kini Mexico, Jerman, Itali, Norway, Sweden, sebagai editor penyelaras.

Belanda, London, India, Nepal dan beberapa negara lain.

Pada tahun 1988 Pak Adi menjadi jurnal sejarah dan sumbangan beliau ahli Ikatan Arkeologi Malaysia dan dalam mengangkat warisan dan editor Jurnal Arkeologi Malaysia budaya negara, terus dihargai dan yang berperanan sebagai penyelaras kini beliau memberi khidmat nasihat

kepada Perbadanan Muzium Kelantan khususnya dalam penerbitan tahunan Warisan Kelantan. Beliau turut menjadi editor bersama Panji Pendeta-Bhakti Pendeta, Arkeologi dan Sejarah, Perak Warisan Arkeologi, Sejarah Jajahan Negeri Kelantan dan lain-lain. Beliau turut mendapat Penganugerahan pingat ahli Mangku Negara(AMN), Ahli Setia Mahkota Kelantan (A.S.K), Bentara Setia Mahkota Kelantan(BSK), Ahli Mahkota Perak (A.M.P) dan pingat Jaksa Kebaktian (P.J.K) Pulau Pinang.

Terima kasih Pak Adi atas perkongsian yang sangat bermakna ini.

JUALAN TERBITAN JABATAN MUZIUM MALAYSIA SEMPENA HARI MUZIUM ANTARABANGSA (HMA 2022)

Oleh : Fandy Izuan Bin Johari , Penolong Pustakawan

Foto-foto menarik di Reruai JMM sepanjang Hari Muzium Antarabangsa (HMA)2022 berlangsung

Edisi kali ini menyaksikan Kelantan sebagai tuan rumah dengan pelbagai aktiviti dan program termasuk pameran yang diadakan di perkarangan Stadium Sultan Muhammad ke IV di Kota Bharu, Kelantan. Unit Perpustakaan, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi (BPD) telah turut serta menjayakan pameran tersebut dengan mengadakan jualan buku terbitan JMM sepanjang pameran ini berlangsung. Untuk HMA kali ini,, 80 judul terbitan Jabatan Muzium Malaysia (JMM) telah dipamerkan untuk semua pengunjung terutamanya peminat dan pencinta buku-buku berkaitan sejarah dan permuziuman. Apa yang amat mengujakan ialah sambutan baik penduduk setempat terhadap terbitan JMM. Sambutan amat menggalakkan dimana sepanjang HMA 2022 berlangsung, lebih daripada 200 naskhah buku terbitan JMM telah terjual. Antara judul buku-buku yang mendapat sambutan termasuklah Senjata-Senjata

Melayu, Keris Melayu : Petikan Daripada Syarahan, Ratu Kain, Aplikasi Preventif Dalam Menjaga Koleksi Artifak, Koleksi-koleksi Federation Museum Journal (FMJ) dan lain-lain lagi.

Selain itu turut diadakan sesi bersama penulis melibatkan Encik Zamrul Amri bin Zakaria, Pengarah Muzium Negara dan buku yang ditulis oleh beliau iaitu Aplikasi Preventif Dalam Menjaga Koleksi Artifak. Sesi ini telah diadakan pada 24 Jun 2022 (Jumaat) dan mendapat sambutan yang menggalakkan.

Hasil maklum balas positif dan jumlah jualan yang memberangsangkan ini, Unit Perpustakaan, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi (BPD) akan terus berusaha mempromosi terbitan JMM melalui pelbagai medium agar usaha penyebaran ilmu pengetahuan dapat dijalankan dengan lebih rancak disamping dapat menggalakkan budaya membaca dikalangan masyarakat.

• Penghargaan •

Pengerusi dan Ahli-Ahli Jawatankuasa Induk
Sambutan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022
Merakamkan Setinggi-Tinggi Penghargaan dan Terima Kasih

Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia
Kerajaan Negeri Kelantan
Perbadanan Muzium Negeri Pahang
Jabatan Muzium Sarawak
Jabatan Muzium Negeri Sabah
Lembaga Muzium Negeri Terengganu
Lembaga Muzium Negeri Pulau Pinang
Perbadanan Muzium Negeri Melaka
Lembaga Muzium Negeri Sembilan
Lembaga Muzium Negeri Kedah
Perbadanan Adat Melayu dan Warisan Negeri Selangor
Yayasan Warisan Negeri Johor
Perbadanan Muzium Negeri Kelantan
Lembaga Muzium Negeri Perak
Muzium Seni Asia, Universiti Malaya
Muzium Kepolisian
Muzium Tentera Darat
Muzium Tentera Udara Diraja Malaysia
Muzium dan Galeri Seni Bank Negara Malaysia
Muzium dan Galeri Tuanku Fauziah
Muzium Telekomunikasi Negara
Muzium Layang-Layang Pasir Gudang
Muzium Nelayan Tanjung Balau
Muzium Pendidikan Nasional – Universiti Pendidikan Sultan Idris
Muzium Nasional Indonesia
Muzium Tamadun Asia, Singapura
Agenzia Nuklear Malaysia
Angkatan Pertahanan Awam Malaysia (APM)
Jabatan Warisan Negara
Kementerian Pelancongan, Industri Kreatif dan Seni Persembahan Sarawak
Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB)
Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia

dan semua pihak yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam menjayakan Hari Muzium Antarabangsa Peringkat Kebangsaan 2022.

RASIONAL LOGO

KEUNGGULAN MUZIUM
THE POWER OF MUSEUMS

- Logo dihasilkan dengan olahan corak **Kerawang** sebagai simbolik kesenian Melayu.
- Logo juga diselitkan dengan olahan **Wau Bulan** sebagai lambang tradisi negeri Kelantan.
- Ilustrasi **Daun Gambar Wayang Kulit** pula digabung dengan logo negeri Kelantan yang pastinya lebih sinonim dengan budaya dan kesenian wayang kulit.

PILIHAN WARNA

- Mengambil tema warna **Merah dan Putih** sebagaimana warna bendera negeri Kelantan.
- Warna **Emas** sebagai lambang keunggulan muzium dalam menjaga khazanah dan sejarah negara.